

Sygn. akt II Ca 843/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Arkadiusz Lisiecki
Sędziowie	SSO Paweł Hochman SSR del. Mariusz Kubiczek (spr.)
Protokolant	st. sekr. sąd. Beata Gosławska

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa J. W.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 24 października 2013 roku, sygn. akt I C 63/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w punktach:

- pierwszym sentencji w ten sposób, że zasądzoną od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki J. W. kwotę 28.000 złotych obniża do kwoty 20.000 (dwadzieścia tysięcy) złotych,

- drugim sentencji w ten sposób, że zasądzone od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki J. W. koszty procesu w kwocie 3.497 złotych obniża do kwoty 1.806, 77 (jeden tysiąc osiemset sześć 77/100) złotych,

- trzecim sentencji w ten sposób, że nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 429 (czteryście dwadzieścia dziewięć) złotych tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu, a w pozostałej części apelację oddala;

2. koszty procesu za instancję odwoławczą między stronami wzajemnie znosi.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt II Ca 843/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 października 2013 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. po rozpoznaniu sprawy z powództwa J. W. przeciwko (...) S.A. w W. o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę (art.448 k.c.):

- zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki J. W. kwotę 28.000,00 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 03.07.2012 roku do dnia zapłaty;

- zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki J. W. kwotę 3.497,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

- nakazał ściągnąć od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz skarbu Państwa - Sądu Rejonowego we Piotrkowie Tryb. kwotę 600,00 zł tytułem części nie uiszczonych opłat od pozwu.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

W dniu 21 kwietnia 2002 roku w miejscowości G. kierujący samochodem osobowym marki F. (...) o nr rej (...) przewoząc niedozwoloną ilość osób tj. pięciu pasażerów, znajdując się w stanie nietrzeźwości 0,54 mg/dm³ w wyniku nadmiernej prędkości utracił kontrolę nad prowadzonym pojazdem, co skutkowało dachowaniem pojazdu, a następnie wypadnięciem poza jezdnię a w konsekwencji uderzeniem w metalowo- betonowe ogrodzenie posesji. W wyniku odniesionych ciężkich obrażeń ciała pasażer A. C. poniósł śmierć na miejscu zdarzenia.

Sprawca zdarzenia został skazany prawomocnym wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2002 roku za czyn z art. 177 § 2 k.k. i skazany m.in. na karę 4 lat pozbawienia wolności.

Pojazd sprawcy wypadku posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej u strony pozwanej.

A. C. brat powódki, gdy zginął w wypadku samochodowym, wracał wtedy z dyskoteki z pobliskiej wsi G. do domu. Jechał z kolegami. Łącznie z nim jechało 6 osób w samochodzie marki F. (...). Kierowca był pod wpływem alkoholu, brat powódki był jednak trzeźwy. W wypadku zginął tylko A. C., który miał 18 lat. Mieszkał z rodzicami i powódką, która miała wtedy 17 lat. Bardzo przeżyła śmierć brata. Nie korzystała jednak ani z pomocy psychologa ani psychiatry. Brała leki uspokajające, miała problemy z nauką, ze snem, na nic nie miała ochoty. Trwało to przez okres ok 8 miesięcy. Z czasem zaczęło się wszystko normować, jednak do dnia dzisiejszego przeżywa śmierć brata.

J. W. z domu C. urodziła się (...) w T. w rodzinie rolniczej. Powódka posiada wykształcenie średnie, po zdaniu matury podjęła pracę zawodową i nie uczyła się dalej. Po śmierci brata A. C. była leczona przez lekarza rodzinnego, który dwukrotnie zalecał jej podanie H., leku o działaniu uspokajającym, który znosi lęk i niepokój. Leczyła się farmakologicznie przez okres ok. 3 miesięcy. Przeszła kryzys psychiczny, miała problemy z zasypianiem przez ok. 8 miesięcy, śnił jej się brat leżący w trumnie. Ostatnią noc spędził on bowiem w domu po przywiezieniu z kostnicy. Powódka czuwała przy nim. Obraz brata, jego obrażeń powracał w jej myślach. Powodowało to w konsekwencji, że chodziła do szkoły niewyspana, zmęczona, co odbijało się następnie na jej ocenach, które były słabsze niż przed śmiercią brata. Po wypadku odczuwała smutek, często płakała, nie mogła zmusić się do pracy, nauki. Powódka często chodzi do brata na cmentarz.

Brat powódki był od niej niewiele starszy, razem spędzili dzieciństwo, chodzili do tej samej szkoły podstawowej, mieli wspólnych znajomych, zainteresowania, zmarły brat był najważniejszą osobą w jej życiu.

Śmierć brata A. C. wpłynęła negatywnie na powódkę poprzez wystąpienie długotrwałych zaburzeń emocjonalnych pourazowych. Podkreślić należy, iż w chwili wypadku powódka nie była osobą dorosłą, miała 17 lat. Nie miała zatem pełnej odporności psychicznej. Po wypadku wystąpiły u niej długotrwałe symptomy stresu pourazowego pod postacią zaburzeń rytmu snu i czuwania (długotrwała, bo dłuższa niż miesiąc bezsenność), obniżenia nastroju, apatii, anhedonii. (Wystąpił u niej wzmożony odruch orientacyjny będący jednym z symptomów wystąpienia zaburzeń stresowych pourazowych, wynikający ze wzbudzenia autonomicznego układu nerwowego.) Objawy te miały charakter chroniczny, długotrwały. Dodatkowo u powódki wystąpiła reaktywna reakcja depresyjna, często płakała, miała obniżony nastrój. Obecnie nie ujawniono u niej podwyższenia skal klinicznych, których podwyższenie mogłoby wskazywać, że zaburzenia po przebytych urazie przeszły w trwałą zmianę osobowości. J. W. obecnie prawidłowo funkcjonuje w rolach społecznych- takich jak: córki, pracownika. Zaburzenia, które wystąpiły u powódki J. W. miały charakter długotrwały, lecz nie wymagają w chwili obecnej terapii psychologicznej, ani leczenia psychiatrycznego.

Badana ma okresowo, zazwyczaj w czasie kolejnych rocznic - urodzin, śmierci brata, świąt, sytuacyjnie uwarunkowane stany wzmożonego napięcia emocjonalnego, smutku, niepokoju. Niewątpliwie sytuacja życiowa powódki J. W. na skutek cierpień psychicznych wywołanych tragiczną śmiercią brata uległa zmianie na gorsze, co wywarło i nadal okresowo wywiera negatywny wpływ na jej życie. Na skutek śmierci brata zostało naruszone poczucie bezpieczeństwa powódki w sensie psychologicznym. Pewnej deprivacji uległy podstawowe potrzeby psychiczne rodziny a zwłaszcza potrzeba miłości ze strony zmarłego, jedynego starszego brata i potrzeba bezpieczeństwa, co między innymi odpowiedzialne jest za wystąpienie u powódki długotrwałych zaburzeń emocjonalnych.

Reasumując z psychologicznego punktu widzenia w następstwie wypadku z dnia 21.04.2002 roku, skutkującego śmiercią brata u powódki J. W. doszło do gwałtownego pogorszenia stanu psychicznego, cierpień psychicznych pod postacią zaburzeń emocjonalnych, reaktywnych z elementami zespołu stresu pourazowego. J. W. doznała w związku ze śmiercią brata uszczerbku na zdrowiu w aspekcie psychologicznym głównie pod postacią symptomów stresu pourazowego w tym zaburzeń emocjonalnych o charakterze reaktywnym, zaburzeń snu, nadpobudliwości. Obecny stan zdrowia powódki J. W. jest stabilny, nie odbiega od normy, nie wymaga ona obecnie terapii psychologicznej lub leczenia psychiatrycznego. Następstwami jakie w zakresie życia rodzinnego i społecznego spowodowała śmierć brata A. C. u powódki były między innymi długotrwałe zaburzenia w kontaktach z otoczeniem, nauką szkolną (pogorszenie ocen) stany lękowe, nadpobudliwość nerwowa. Zaburzenia emocjonalne u powódki J. W. wywołały u niej długotrwały uszczerbek na zdrowiu psychicznym.

W dniu 20 czerwca 2012 roku powódka zgłosiła pozwanemu szkodę i zażądała wypłaty zadośćuczynienia w kwocie 30.000 zł za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. Strona pozwana nie wypłaciła powyższej kwoty podnosząc, iż brak jest podstawy prawnej do przyznania zadośćuczynienia.

Mając za podstawę powyższe ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy powództwo uwzględnił w całości.

Podstawą odpowiedzialności strony pozwanej za poniesioną przez powódkę szkodę w wyniku wypadku komunikacyjnego jest przepis art. 822 k.c. Zgodnie z tym przepisem przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony.

Odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej reguluje natomiast ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152).

Zgodnie z art. 34 ust. 1 tej ustawy z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

W myśl art. 35 cytowanej ustawy ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu.

Bezsporne w sprawie było, że sprawca wypadku drogowego, w wyniku którego śmierć poniósł brat powódki, był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej u strony pozwanej. Jego odpowiedzialność za to zdarzenie została przesądzona w prawomocnym wyroku skazującym, który jest wiążący dla sądu cywilnego (art. 11 k.p.c).

Skoro sprawca ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 § 1 k.c., to odpowiedzialność pozwanego Towarzystwa Ubezpieczeń w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej - za sprawcę szkody - co do zasady nie ulega wątpliwości.

Wbrew temu, co podnosiła strona pozwana w odpowiedzi na pozew, i to co było przyczyną odmowy wypłaty świadczenia, roszczenie dochodzone pozwem to roszczenie odszkodowawcze za szkodę, której następstwem jest śmierć.

To spowodowanie śmierci przez posiadacza pojazdu ubezpieczonego u strony pozwanej w zakresie OC rodzi odpowiedzialność strony pozwanej na gruncie powołanego art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych. Śmierć jest szkodą, o której mowa w omawianym przepisie i która rodzi odpowiedzialność strony pozwanej.

Powódka domaga się w niniejszej sprawie zadośćuczynienia w oparciu o art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c. To właśnie te przepisy stanowią podstawę dochodzenia roszczenia o zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę doznaną wskutek śmierci osoby najbliższej na gruncie stanu prawnego obowiązującego przed nowelizacją art. 446 k.c., dokonaną ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 116, poz. 731) - por. uchwała Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 22 października 2010 r., III CZP 76/10, opubl: www.sn.pl).

W świetle powołanej uchwały do otwartego katalogu dóbr osobistych określonego w art. 23 k.c. należą także więzi rodzinne. Więzy te stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlegają ochronie prawnej (art. 18 i 71 Konstytucji RP, art. 23 kro.). Skoro dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 k.c. jest kult pamięci osoby zmarłej, to może nim być także więź między osobami żyjącymi. Nie ma zatem przeszkód do uznania, że szczególna więź emocjonalna między członkami rodziny pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 k.c. i 24 k.c. Prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 k.c. i 24 k.c.

Także w uzasadnieniu wyroku z dnia z dnia 14 stycznia 2010 r., (IV CK 307/09, OSNC -ZD 2010/3/91) Sąd Najwyższy uznał, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c.

Należy zgodzić się w całości z tą argumentacją. Wprowadzenie art. 446 § 4 k.c. nie powinno być rozumiane w ten sposób, że w dotychczasowym stanie prawnym art. 448 k.c. nie mógł stanowić podstawy przyznania zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej. Takie stwierdzenie oznaczałoby, że chwila, w której zaszło zdarzenie będące źródłem szkody, decydująca - zgodnie z wyborem ustawodawcy - o możliwości zastosowania art. 446 § 4 k.c., rozstrzygałaby definitywnie o istnieniu lub braku istnienia uprawnienia do uzyskania zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią osoby bliskiej, bez względu na rodzaj tej krzywdy. Prowadziłoby to do radykalnego zróżnicowania sytuacji osób, które doznały krzywdy o podobnym charakterze, nawet w krótkich odstępach czasu, co jest trudne do zaakceptowania.

Pozostaje jedynie do rozstrzygnięcia kwestia wysokości tego zadośćuczynienia.

Ustalenie odpowiedniej sumy pieniężnej powinno nastąpić przy uwzględnieniu wszelkich okoliczności mających wpływ na rozmiar krzywdy dotyczących: rodzaju chronionego dobra, rozmiaru doznanego uszczerbku, charakteru następstw naruszenia, wieku poszkodowanego, rodzaju i stopnia winy sprawcy, odczuwania jej przez poszkodowanego, stosunków majątkowych poszkodowanego i zobowiązanego.

Zadośćuczynienie ma za zadanie kompensację doznanej krzywdy. Roszczenie to nie ma na celu wyrównywać straty poniesionej przez członków najbliższej rodziny zmarłego, lecz ma pomóc dostosować się do nowej rzeczywistości. Ma także na celu złagodzić cierpienia fizyczne i psychiczne oraz ułatwić przezwyciężenie ujemnych przeżyć, aby w ten sposób przywrócona została równowaga zachwiana na skutek popełnienia czynu niedozwolonego. Przy uwzględnianiu naruszenia dobra osobistego wskutek śmierci osoby bliskiej jako szkody niemajątkowej winny być brane pod uwagę: dramatyzm doznań osób bliskich zmarłego, poczucie osamotnienia i odczuwanej pustki, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej. Przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia należy uwzględnić, jaką rolę w rodzinie pełniła osoba zmarłego, do jakich doszło zaburzeń w prawidłowym funkcjonowaniu pozostałych

członków rodziny, kolejną przesłanką powinno być określenie, w jakim stopniu pozostali członkowie będą umieli odnaleźć się w nowej rzeczywistości i na ile zdolni są zaakceptować obecny stan rzeczy.

Wskutek śmierci brata powódki, doszło do bezprawnego naruszenia dóbr osobistych J. W. w postaci więzi rodzinnych łączących ją ze zmarłym. Skutkiem tego była krzywda powódki.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd miał na względzie przede wszystkim to, że powódka w chwili śmierci brata miała zaledwie 17 lat i nie miała pełnej odporności psychicznej. J. W. razem wychowywała się wraz z niewiele starszym bratem, chodziła do tej samej szkoły podstawowej co brat, mieli także wspólnych znajomych, zainteresowania. Zmarły brat był najważniejszą osobą w jej życiu. Jak podkreślił psycholog w następstwie wypadku z dnia 21.04.2002r., skutkującego śmiercią brata, u J. W. doszło do gwałtownego pogorszenia stanu psychicznego, cierpień psychicznych pod postacią zaburzeń emocjonalnych, reaktywnych z elementami zespołu stresu pourazowego. J. W. doznała w związku ze śmiercią brata uszczerbku na zdrowiu w aspekcie psychologicznym głównie pod postacią symptomów stresu pourazowego w tym zaburzeń emocjonalnych o charakterze reaktywnym, zaburzeń snu, nadpobudliwości. Następstwami jakie w zakresie życia rodzinnego i społecznego spowodowała śmierć brata A. C. u powódki były między innymi długotrwałe zaburzenia w kontaktach z otoczeniem, nauką szkolną (pogorszenie ocen) stany lękowe, nadpobudliwość nerwowa. Zaburzenia emocjonalne u powódki J. W. wywołały u niej długotrwały uszczerbek na zdrowiu psychicznym.

Wobec powyższego Sąd Rejonowy podzielił zebraną w sprawie opinię biegłego z zakresu psychologii, nie znajdując podstaw do jej zakwestionowania.

W tych okolicznościach odpowiednią kwotą z tytułu zadośćuczynienia w uznaniu Sądu jest kwota 28.000,00 złotych. Kwota ta jest umiarkowana i uwzględnia stosunki majątkowe i poziom życia powódki. Jest nadto zbliżona do zadośćuczynień przyznawanych w podobnych sprawach. Faktem jest, iż zmarły brat powódki przyczynił się do powstania szkody wsiadając do samochodu którego kierowca był pod wpływem alkoholu, jednakże jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 września 2013 roku sygn. IV CSK 87/13 zadośćuczynienie należy się stronie powodowej za naruszenie bardzo istotnego dobra, mianowicie pozbawienia pełnej rodziny. Tym bardziej, iż krzywda ta była szczególnie dotkliwa z uwagi na fakt, że powódka była bardzo związana ze swoim bratem. Jednocześnie w powyższym wyroku podkreślono, że jeżeli zmarła ofiara wypadku drogowego przyczyniła się do niego, można obniżyć odszkodowanie, natomiast zadośćuczynienie dla jej bliskich powinno być wypłacone w całości.

Zdaniem Sądu w przedmiotowej sprawie należy uznać, iż nie można obniżyć zadośćuczynienia o kwestię przyczynienia się poszkodowanego, w pełni dzieląc w/w stanowisko Sądu Najwyższego. Mając powyższe na względzie Sąd orzekł jak w sentencji.

Sąd orzekł o odsetkach, od dnia 3 lipca 2010 r. zgodnie z art. 14 ust 1. Ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych zgodnie z którym zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. W niniejszej sprawie zgłoszenie szkody wpłynęło do pozwanego 25 czerwca 2012 roku, natomiast 2 lipca 2012 roku zakończyło się postępowanie likwidacyjne i strona pozwana odmówiła wypłaty zadośćuczynienia. W związku z powyższym Sąd zasądził odsetki od dnia następnego tj. od 3 lipca 2012 roku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy. Sąd zasądził od pozwanego kwotę 3.497,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu na co składają się: wynagrodzenie radcy prawnego w kwocie 2.400 złotych (§ 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu; Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1349 z późn. zm.) oraz opłata od pełnomocnictwa 17 zł, nadto kwotę 800,00 złotych tytułem uiszczony opłaty od pozwu i 280,00 złotych za opinie biegłego. Podkreślić należy, iż Sąd nie znalazł podstaw do zasądzenia żądanej kwoty z tytułu kosztów zastępstwa

procesowego, albowiem wkład w przyczynienie wyjaśnienia sprawy nie wykraczał poza ramy uprawniające go do zasądzenia stawki wyższej niż minimalna.

Na podstawie art. 113 ust 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądów 1 w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. kwotę 600,00 złotych tytułem nie uiszczonej opłaty od pozwu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik strony powodowej zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

- naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 448 k.c. i art. 24 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, iż powódce przysługuje zadośćuczynienie za śmierć brata,

- dowolność ustaleń Sądu w kwestii wysokości zasądzanego świadczenia, sprowadzających się do akceptacji wygórowanych roszczeń strony powodowej oraz naruszenie art. 362 k.c. przez jego nie zastosowanie i nie uwzględnienie przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody, pomimo, iż strony były zgodne co do tego, że takie przyczynienie miało miejsce.

Wskazując na powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez oddalenie powództwa w całości, a na wypadek nie uwzględnienia tegoż wniosku apelacyjnego - domagał się obniżenia zasądzanego zadośćuczynienia stosownie do stopnia przyczynienia się poszkodowanego A. C. do powstania szkody. Wniósł także o zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja odnosi zamierzony skutek w części.

Zawarty w apelacji zarzut naruszenia prawa materialnego, oparty na błędnej wykładni i niewłaściwym zastosowaniu przepisów art. 448 k.c. i art. 24 k.c. jest chybiony. Sąd Okręgowy bowiem w pełni akceptuje stanowisko Sadu Rejonowego, iż podstawę prawną dla dochodzonego przez powódkę zadośćuczynienia stanowią przepisy art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c.

Zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę doznaną z powodu naruszenia dobra osobistego zostało w obecnym kształcie unormowane w art. 448 k.c. w wyniku nowelizacji, dokonanej ustawą z dnia 23 sierpnia 1996 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny /Dz. U. Nr 114, poz. 524/. W art. 446 § 3 k.c. przewidziano jedynie możliwość przyznania najbliższym członkom rodziny zmarłego stosownego odszkodowania, jeżeli w skutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Orzecznictwo na tle tego przepisu było niejedolite i zmienne, lecz w nowszej judykaturze zdecydowanie przeważało stanowisko uznające mieszany charakter roszczenia opartego na art. 446 § 3 k.c. i dopuszczające możliwość kompensowania na jego podstawie nie tylko szkody majątkowej, ale także ściśle powiązanego z nią uszczerbku niemajątkowego, znajdującego wyraz w znacznym pogorszeniu sytuacji życiowej poszkodowanego / porusza m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2007 roku, IV CSK 192)07, OSNC-ZD 2008, zeszyt C, poz. 86 oraz niepublikowane wyroki z dnia 15 października 2002 roku, II CKN 985)00, z dnia 25 lutego 2004 roku, II CK 17)03, z dnia 30 czerwca 2004 roku, IV CK 445)03, z dnia 22 lipca 2004 roku, II CK 479)03 i z dnia 16 kwietnia 2008 roku, V CSK 544)07/. Należy jednak zastrzec, że nawet przy szerokiej wykładni przepis ten nie był traktowany jako podstawa do kompensowania samej tylko szkody niemajątkowej /krzywdy/, spowodowanej śmiercią najbliższego członka rodziny.

Radykalna zmiana nastąpiła w dniu 3 sierpnia 2008 roku, z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw /Dz. U. Nr 116, poz. 731/, gdyż wprowadzony przez nią art. 446 § 4 k.c. wyraźnie przewiduje, że sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. W tym kontekście ustawowym powstał spór o to, czy w okresie pomiędzy wejściem w życie art. 448 k.c. w obecnym brzmieniu, a wejściem w życie art. 446 § 4 k.c. – pierwszy z tych przepisów mógł stanowić podstawę przyznania zadośćuczynienia za krzywdę osobom

bliskim zmarłego. Rozstrzygnięcie tej kontrowersji wiązało się z próbą zdefiniowania dobra osobistego, podlegającego ochronie i naruszonego przez sprawcę śmierci osoby bliskiej. W najnowszej judykaturze odstąpiono od ujmowania krzywdy jako cierpienia z powodu utraty osoby bliskiej na rzecz koncepcji odrębnego dobra osobistego, w postaci szczególnej emocjonalnej więzi rodzinnej pomiędzy osobami najbliższymi, podlegającego ochronie na podstawie art. 23 i 24 k.c. oraz art. 448 k.c. Obecnie jednolicie ukształtowane i utrwalone w judykaturze Sądu Najwyższego jest stanowisko, wedle którego spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dobra osobistego członków rodziny zmarłego w postaci szczególnej więzi rodzinnej i przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c., jeżeli śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku /poruszają; uchwały z dnia 22 października 2010 roku, IIICZP 76)10, OSNC-ZD 2011, zeszyt B, poz. 42, z dnia 13 lipca 2011 roku, III CZP 32)11, OSNC 2012, zeszyt 1, poz. 10, wyroki z dnia 14 stycznia 2010r, IV CSK 307)09, OSNC-ZD 2010, zeszyt C, poz. 91, z dnia 25 maja 2011r, II CSK 537)10 – niepubl., z dnia 10 listopada 2010 r, II CSK 248)10, OSNC – ZD 2011, zeszyt B, poz. 44, z dnia 11 maja 2011 r, I CSK 621)10- niepubl., z dnia 15 marca 2012 r, I CSK 314)11- niepubl./.

Zgodnie ze stanowiskiem wypracowanym w judykaturze Sądu Najwyższego, odpowiedzialność ubezpieczonego obejmowała także oparte na podstawie art. 448 k.c. zadośćuczynienie za krzywdę z tytułu naruszenia dóbr osobistych członków rodziny zmarłego. Należy podkreślić, że wszystkie wymienione orzeczenia zapadły w sprawach, w których roszczenia były skierowane przeciwko ubezpieczycielom, a Sąd Najwyższy nie wyraził żadnych wątpliwości co do tego, iż zakres ich odpowiedzialności odpowiada zakresowi odpowiedzialności ubezpieczonych.

Apelacja strony pozwanej jest zasadna w części odnoszącej się do drugiego z zarzutów apelacyjnych /naruszenia przepisu art. 362 k.c./. Mianowicie Sąd Okręgowy uznał, że stosowne zadośćuczynienie należy określić na kwotę 20.000,00 złotych z uwzględnieniem przyczynienia się zmarłego brata powódki do powstania szkody. Bowiem w pojeździe kierowanym przez nietrzeźwego kierowcę znajdowało się łącznie sześć osób, zaś brat powódki był jedyną wśród nich osobą trzeźwą. W judykaturze przyjęło się, że osoba, która decyduje się na jazdę z kierowcą będącym w stanie nietrzeźwości, przyczynia się do odniesionej szkody powstałej w wyniku wypadku komunikacyjnego, gdy stan nietrzeźwości kierowcy pozostaje w związku z tym wypadkiem./ porusza wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 września 2013 r., I ACa 477)13- LEX nr 1394231/.

Przyjmując, że stosowne zadośćuczynienie, należne powódce, wyniosło by kwotę 40.000,00 złotych /pomniejszone o 50 % przyczynienia się zmarłego/, uznać należy że siostrze zmarłego J. W. należy się na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie odpowiednio mniejsze, tj. w kwocie 20.000,00 złotych.

Dlatego też- uwzględniając w części apelacje – Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym i zasądzone od pozwanego na rzecz powódki zadośćuczynienie w kwocie 28.000,00 złotych obniżył do kwoty 20.000,00 złotych.

W konsekwencji powyższego zmieniono na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. rozstrzygnięcie o kosztach procesu między stronami /w punkcie drugim wyroku/ poprzez obniżenie zasądzonej z tego tytułu kwoty 3.497,00 złotych do kwoty 1.806,77 złotych. W podobny sposób zmieniono rozstrzygnięcie o kosztach sądowych / w punkcie trzecim wyroku/ nakazując ściąganie od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. kwotę 429,00 złotych. Żądanie powódki uwzględnione zostało bowiem w 71 %. W pozostałej części apelację oddalono i dlatego też należało koszty postępowania za instancje odwoławczą wzajemnie znieść na podstawie art. 100 k.p.c.

Na oryginale właściwe podpisy